

Payí Jemiso eanínarini.

Payí rina ámá Jisasomi díní wíkwíroarígáyo m+xí uxí dowárarínagá nání amí amí numiamoro wí ení nimóniro aní apí apimí urínígáyí nání Jemiso eanínarini. Xewaníño nání áwaní píráníníní miríníníní enagi aí “Jisasomi xogwáo, Jemisoyí rínínoríani?” wíaiwiarínwáorini. Jisasoyá s+yikí imónígá Jerusaremí ñweagáyo wípenweagá seáyí e imónínorini (Wáí wurímeiarígáwa 15:13, 21:18). Jiaso ríxa anínami nípeyimáná xwiogwí ríxa obaxí onímíapí nípwémáná enáná Jono ámá wí “Jisasomi díní wíkwíroarínwíni.” níriro aí omí píráníníní nuxídíríná epaxípi tíní xixeni mé yarígápi nání aríá níwírí nání ayí re oyaiwípoyíní “Jisasomi píráníníní níxídíríná epaxípi, ayí ripíríani? Ripíríani?” oyaiwípoyíní payí rina nírií eanínigini.

¹ Jemisoní —Nioní Goríxomí tíní Jisasi Kiraisomí tíní xínáíníníní nimónírí omíní wíiaríná wonírini. Nioní payí rina gí ámá Jisasomí díní wíkwíroarígáyíné nání —Seyíné gwí bí bí wé wúkaú síkwí waú apíyíné wí ení nimóniro ñweagáyínérini. Ayíné nání payí rina nearí yayí seawárenaparínini.

“Iwamíó neaiwapíyarígápi ení neaeámíxípxírini.” uríní nánírini.

²⁻³ Gí nírixímeáyíné, seyíné ríxa níjía rípi imónínóí. Jisasomí díní níwíkwíroróná

enġ neániro rġa xġdarinġoinri iwamíó seaġwapiyíġápiimi xwámámġ nġwiéra nurónáyġ, xeanġġ rġá tġġġ rġwġyo seaġmeanġápiimi enġ xwámámġ wipaxġ imónġpġrġárġni. Seyġné nġġá e imónġġagġa nánġ xeanġġ xġxegġni seaġmeáána kġkġmġ mimónġ “Dġġġ nġá neainġnġápi nánġ rġa neaġmeaarġni?” yaiwġrġxġni. ⁴ Ámá xeanġġ wikárarġġápiimi xwámámġ nġwiéra núġasána imónġpaxġ imónġġpi seyġné enġ axġpi imónġpġrġa nánġ xwámámġ nġwiéra úġrġxġni. E neróná Gorġxo ġġ ámá e imónġrġxġnġri wimónġġpi bġ mimúró nġpġni píránġġ nġyġpáromġnġroná wé roárġnġġáýġné xġxenġ e imónġpġrġárġni.

“Dġġġ emġ saġmġ mġmoġni. nġseaimónġrġná Gorġxomi rġxġġ urġrġxġni.” urġġ nánġri.

⁵ Sġni dġġġ nġpġkwġni émġ saġmġ mġmoarġġ go go “Xeanġġ nġmeaarġġpi, ayġ apġ nánġ rġa nġmeaarġni?” mġyaiwipa nerġnáýġ, xewanġġ Gorġxoyá dġġġ tġni dġġġ émġ saġmġ e mopaxġ oimónġmġnġri omġ rġxġġ urġwġnġġni. Gorġxo ámá nġyonġ yanġ nġwirġná sġmġ tġni mġwġ yanġ ewaniġ nimónġri xwénġ mġni wiarġġ enagġ nánġ anani rġxġġ urġwġnġġni. ⁶ E seararġagġ aí rġxġġ nurġrġná dġġġ bġ biaú nġmori “Gorġxo aga nepa nġniapġnġrġenġġ? Mġniapġpa enġrġenġġ?” mġyaiwġ aga xġxenġ dġġġ nġwġkwġrómána “Nepa xġxenġ niapġpaxorġni.” nġyaiwirġ rġxġġ urġwġnġġni. Ámá dġġġ bġ biaú moarġġ go go rawġrawáyo imeamġkwġ nerġná imġġ nġxemi urġ nġxemi bġri yarġġpġnġġ imónġġagi nánġ ⁷ ámá ónġġ imónġġáýġ bġ re mġyaiwipa éġrġxġni, “Gorġxomi rġxġġ urána

o anani n+niap+n+no+.” miyawiwa é+r+x+i+n+.
 8 Ámá ay+ d+ñ+ n+moróná ná b+ni+ mamó d+ñ+
 naíroayir+ nero moro am+pi+ en+ neróná “E
 oem+n+.” yaiwí+á+p+i+n+ mé xeg+ b+ xeg+ b+ ero
 yar+g+á+y+ eñag+ nán+ e miyawiwa é+r+x+i+n+.

*Ámá d+fw+ ikeamón+g+á+y+ t+n+ am+pi+
 m+múrón+g+á+y+ t+n+ apiaú nán+r+i+n+.*

9 Seg+ sér+x+meá d+fw+ ikeamón+g+á+y+ re
 n+yawiwo m+ñ+ s+ñá meak+n+r+x+i+n+, “Nion+
 Jisaso neaiñ+pim+ dán+ Gor+xo seáy+ e
 nim+x+ñon+r+fan+?” n+yawiwo m+ñ+ s+ñá
 meak+n+r+x+i+n+. 10 E ner+ aí sér+x+meá am+pi+
 wí m+múrón+g+á+y+ re n+yawiwo m+ñ+ s+ñá
 meak+n+r+x+i+n+, “Nion+ Gor+xoyá s+ñw+yo dán+
 sa ikwiár+n+ñáon+r+fan+?” n+yawiwo m+ñ+ s+ñá
 meak+n+r+x+i+n+. Ará siy+ p+y+ ner+ piéroar+ñ+pa
 ay+ en+ an+ñ+ m+ñweá ax+pi+ apax+ mé pep+r+r+á
 eñag+ nán+ rar+ñ+i+n+. 11 Sey+né n+j+ár+i+n+. Sogw+
 xaíw+ n+wep+n+r+i+ nan+r+íná ará yeáy+ y+kiáráná
 xeg+ siy+pi+ p+y+ ner+ n+piér+nowir+íná xám+ awiax+
 imón+ñ+pi+ s+ni+ mimón+ xw+r+r+á inar+ñ+r+i+n+. Ámá
 am+pi+ wí m+múrón+g+á+y+ en+ “E ner+íná ám+ b+
 t+n+ b+ t+n+ nímeapax+r+i+n+.” yaiwiar+g+á+p+ s+ni+
 n+x+da nuróná s+ni+ mé nero ax+pi+ e pep+r+r+ár+i+n+.

*fw+ oépay+n+r+i+ wímeaar+ñ+pi+ nán+ ur+ñ+
 nán+r+i+n+.*

12 Ámá Gor+xom+ x+dar+ñag+ta nán+ xean+ñ+
 wímeaar+ñ+ n+pi+m+i+n+ xwámám+ n+wiéra
 núfasáná eñáná Gor+xo yay+ n+wimor+ d+ñ+
 n+y+m+ñ+ imón+ñ+pi+ —Ap+ nán+ n+r+r+íná “Ámá
 nion+ d+ñ+ s+x+ n+yar+g+á g+y+ g+yo m+i+n+

wimfáriní.” rininǵpíriní. Yayf n#wimorfná dinǵ n#y#mínǵ apí s#xǵ umímonfá enagi nání áamá xeaninǵ wífáyo xwámámǵ yaríǵfáyǵ Gorixoyá dinǵ t#n# yayf wipaxfyriní. ¹³ Áamá xeaninǵ wímeaarfná re mirípa éfrixiní, “Gorixo nioní f#wf oenirí xeaninǵ apí níwapiyífriní.” mirípa éfrixiní. Ayf ripí nániríní. Gorixo áamá wí xfomí f#wf oenirí wíwapiyipaxí mimóninǵoriní. Xfo ení áamáyo f#wf oépoyinirí wíwapiyarínomani. ¹⁴ Oweoi, nene newaninene wine wine pípí nání n#neaimónirfná feapá n#neainirínǵpimí dání f#wf oépoyinirí nearípeaarínfriní. ¹⁵ Apíxǵ niaíwǵ agwǵ nerí xíraríǵfápa feapá neainarínǵpí niaíwǵ agwíninǵ nerí f#wf ayf niaíwfninǵ xírarínwáriní. f#wf ayf niaíwfninǵ n#xírímáná niaíwǵ xwé iwiaroarínǵpa f#wf yárfwápimí dání n#perane anínarínwáriní. ¹⁶ Gf níríxímeáyfné, dinǵ s#xǵ seayináyfné, nioní re searfápi, “Seyfné f#wf oépoyinirí seaiwapiyarínǵpí pípimí dání marfái, apimí dání seaiwapiyarínfriní.” searfápi p#n# n#wiáiro yapí méwap#n#paní. ¹⁷ Pí pí nanǵ imóninǵpíraní, pí pí awiaxǵ imóninǵpíraní, g#mí dání marfái, anǵnamí dániní neaímeaarínfriní. Ápo Gorixo —O pí pí anǵnamí wfá ónarínǵpí nání m#kǵ ikinoriní. Sogwǵ onapámíǵf ninírfná sepiá imónirí rip#wf imónirí yarínǵpa nimónirí ámi xegǵ bí imónirí xegǵ bí imónirí yarínomani. Oní amípi awiaxǵ imóninǵpí anípa neaiaparínfriní. ¹⁸ Amípi o imíxinǵpí n#pim#n# dání ná b#n# ayf nene aiwá n#wákwíní minífninǵ oimónípoynirí xewaninǵo “E éimíginí.” wimóninǵpimí n#xífdinirí oyá xwíyfá nepa imóninǵpimí dání

nene neaemeanfirini.

“Xwiyíápi xixeni aríá niwiro neróná rípi rípi yarigíáriní.” uríñf nánirini.

¹⁹ Gí níríxímeáyíné, díñf síxí seayíñáyíné, apí nípini nioní searíápi seyíné ríxa níjía imóniñagáa aiwí rípi osearimíni. Aríá owianeyiníro síñwí naníro aí apaxí mé níwiápínimearo xwiyíá mirípaní. Wikí ení añíni mónípaní.

²⁰ Ámá wikí nóniro neróná wé róniñf Goríxo wimónariñfípi tñni xixeni miyárarigíá enagí nání rariñini.

²¹ Ayínáni segí íwí síni yayarigíápi —Bí nání “Onimíáriní.” yaiwiaríñagáa aiwí nípini piaxíniñfí seaeánariñfípirini. Apí nípini emí mímeámí nero seáyí e mimónípa neróná xwiyíá ámá aiwá íwíá urarigíápa segí xwioxíyo Goríxo íwíániñfí seaurárinípipimi —

Xwiyíá apí seerfkiemeapaxí imóniñfípirini. Apimi nímiíníro “Pírániñfí oxídímíni.” yaiwífiríxini.

²² Yapí néwapíniro “Xwiyíá apí aríáni níwiranéná apáni yaríñwíni.” miyaiwí “Apí pí pí ríniñfípi tñni xixeni oxídaneyí.” níyaiwiro xixeni e éfiríxini.

²³ Ayí rípi nání searariñini. Ámá xwiyíápi aríá niwiro aí xixeni méfáyí, ayí ámá xixíeáyo gí sfmímaní aríge ríá imóniníri síñwí onimíápi ainenfo yapí imóniñotí.

²⁴ Xegí sfmímaníyo xixíeá tñni síñwí naineními numáná apaxí mé “Gí sfmímaní e ríá imóniní?” yaiwífípi nání aríá ikeamoaríñorini.

²⁵ E nerí aí ámá ñwí ikaxí awíaxí imóniñfípipimi —Apí íwí yaríñwápimi dání gwíniñfí neayáriníñfípi

neaíkweawárìpaxí imónìḡpìrìrìnì. Ámá apimì anìḡ sḡwí agwí nìwìnrò xídarìḡfáyí ónìḡ wí mimónìḡ. Aríá nìwiróná dḡḡ aríá mikeamó pí pí rìnìḡpì tḡnì xìxenì nìxídirò yaríá Gorìxoyá dḡḡ tḡnì yayí winìpaxí imónìḡpì wímeaníárìnì.

²⁶ Ámá wo xegí maḡyò dánì nìsanìrì mìrìpa nerì aí “Nionì Gorìxomì píránìḡ nìxídirì yarìḡáonìrìnì.” nìyaiwinìrìnáyí, xewanìḡ yapí éwapínarìnì. Xewanìḡ “Gorìxomì píránìḡ nìxídirì yarìḡnì.” nìyaiwinìrì yarìḡpì enì ráḡnìḡ imónìnì. ²⁷ Ámá negí ápo Gorìxo “Ayí sḡyikwí mínì egíáyí nionì píránìḡ nìxídarìḡ.” wíaiwiarìḡyí rìpì yarìḡfárìnì. Uyípeayí ikeamónarìḡagí nìwìnróná arírá wiro apíxí aníwa ikeamónarìḡagí nìwìnróná arírá wiro ayá udunìpaxí ámá Gorìxomì mìxídarìḡfáyí yarìḡfápì nene enì xe oneaxímeanìrì mìyaiwipa ero yarìḡfárìnì.

2

“Wíyo wé íkwianḡyò uḡwirárrò wíyo paimímí wiro mepanì.” urìḡ nánìrìnì.

¹ Gí nìrìxímeáyíné, seyíné negí Áminá Jisasi Kiraisomì —O Gorìxo níḡnìrì ḡweanḡpì tḡnì xìxenì nimónìrì ḡweanḡorìnì. Omì dḡḡ nìwìkwíroróná seáyí e imónìḡfáyò wé íkwianḡyò uḡwirárrò sḡpì imónìḡfáyò paimímí wiro mepa éfìxìnì. ² Ayí rìpì seararìḡnì. Seyíné Gorìxomì yayí wianìro nánì awí eánìḡe ámá waú —Wíto amípì wí mímúronìḡorìnì. Rapìrapí awíaxí nìyínìrì wé ramaxí sḡḡá gorí

tíni imìxìniṅíwá íkíkí ninimáná íwìapíorìni. Wíó amípí mayí sa ikwíárìniṅí imónìṅorìni. Rapìrapí kíyí ófí miní yárinjú nìyínimáná íwìapíorìni. ³ Awaú íwìapáná seyíné rapìrapí awíaxí yínìṅomi ayá tíni yayí nìwiro “Símí re íkwíawí naní imónìṅí rìnami ṅweaí.” uríro amípí mayí sa ikwíárìniṅí imónìṅomi “Xwíá yání jéraní, negí síkwí tíṅí rerani, ṅweaí.” uríro nerónáyí, ⁴ “Apimi dání meyírónpa yarìṅwìni.” rìseaimónarìni? Oweoí, sewanìṅíyíné rìxa neyíróniro “Wiene seáyí e imónìrì wiene sípí imónìrì eṅwìni.” nìyáiwiróná áamá opisí aṅíyo dání xwírìxí yarínná eyíroarígíáwa dṅí ínimí nìkwírónimáná eyíroarígíápa seyíné ení axípi dṅí ínimí nìkwírónimáná eyírónarìṅowa. ⁵ Gí nìrìxímeáyíné, dṅí síxí seayìṅáyíné, aríá nípoyí. Gorìxo áamá xíoyá imónìrìxìni rì íá nìyamìxìrìnná áamá xwíá tíyo dání nìyíyá síṅwíyo dání áamá amípí mayí sa ikwíárìniṅí imónìgíáyí dṅí nìwìkwíròrìṅípimí dání amípí Jisaso neaiṅípi wí mímúrónìgíáyí imónìpíríá nání íá muyamìxìpa eṅíraní? Ayí xegí xwíoxíyo —E áamá xíomi dṅí síxí uyarìgíáyo “Nìṅweapíríárìni.” urìṅerìni. E ṅweáírìxìni rì íá muyamìxìpa eṅíraní? ⁶ Seyíné e neróná áamá sa ikwíárìniṅíáyo ayá wimoarìgíárìni. Áamá xeanìṅí nìseaikáriro xwírìxí oumeaneyìniro eṅí nápémí nuro opisí aṅí tíṅí e seawárarìgíáyí gíyírìni? Ayí áamá amípí xwíá re weṅípi wí mímúrónìgíáyí meníraní? ⁷ Ayí ení yoí naní seyíné Kiraisomí xídarìṅagíá nání seanṅwíràrìniṅípimí ikayíwí mumearìpa yarìgíárani? ⁸ Seyíné ṅwí ikaxí negí mìxí ináyí

Jisaso neariḡ Bikwíyo re niriḡ eániḡ ripi, “Jiwanixoxi nani diḡ sipi inariḡpa áma siḡwí winíḡ giyí giyo eni axipi wírixini.” niriḡ eániḡ api xixeni nixdirónáyí, naḡ yarixoti. ⁹ E niseariḡ ai seyíne áma seáyí e imónigíayo píranḡ umero sipi imónigíayo paimimí wiro nerónáyí, íwí nero ḡwí ikaxí riniḡpi wiaikiarigíayíne enagía nani apimi dani xwiyíá meárinipaxirini. ¹⁰ Ayí ripi nani. Áma ḡwí ikaxí riniḡpi nipiḡni píranḡ oxidimiri nemána ná bimni niwiaikirínáyí, xwiyíá áma ḡwí ikaxí nipiḡni wiaikíayí meárinípa axipi e meárinipaxirini. ¹¹ Ayí ripi nani searariḡni. Bikwíyo ḡwí ikaxí re niriḡ eániḡ ripi, “Meánigíayíne íwí minipani.” rixoti, ayí ḡwí ikaxí “Niwiápinimeari áma mipikipani.” eni rixotini. Seyíne meánigíayí tni íwí minipa nero ai niwiápinimearo áma nipiḡkirínáyí, ḡwí ikaxí riniḡpi wiaikíayíne imóniḡagía nani rariḡni. ¹² Ayinani pí pí seyíne nerónarani, niriḡnani, re niyaiwiro diḡ tni érixini, “ḡwí ikaxí riniḡpi —Api íwí yarixwápi dani ḡwinḡ neyariniḡpi neaikweawaripaxí imóniḡpirini. ḡwí ikaxí riniḡpi apimi dani Gorixo eyeyíromí neainíarini.” niyaiwiro diḡ tni érixini. ¹³ O ámayo eyeyíromí niwirína áma wigí wíyo ayá murimixí wiarigíayo xfo eni ayo ayá murimixí xixeni xwiyíá umeáriníá enagí nani rariḡni. E nerí ai wigí winíyo ayá nurimixiri wiarigíayo xfo eni ayo ayá urimixána apimi dani xixeni roayíronipíarini.

Ámáyo arirá m+iwipa neróná “Gorixomi+ diñf wikwíronwiní.” rinarígtáyf nání uríñf nániríní.

¹⁴ Gf nri+xímeáyíné, áamá go go wíyo arirá bi m+iwí “Gorixomi+ diñf wikwíronwiní.” nri+rínrínáyí, o “Diñf wikwíronwiní.” rinaríñfpi suríma imóniní. “O áamá nání diñf s+pi m+iwiní ‘Gorixomi+ diñf wikwíronwiní.’ rariñf+pimi dániní eríkiemeán+paxíriní.” riseaimónariní? Oweoi.

¹⁵ Segí séríxímeá wo ámi wo iyfá nánirani, aiwá sfá ayimi nínfpi nánirani, dfwí ikeamónaríñagí n+iw+nírná ¹⁶ amípi xfo dfwí ikeamónaríñfpi bi m+ní m+iwí re nurírnáyí, “Joxi ‘Níwayíronirí onweani.’ nimónariní. Joxi nurí ríá rísininí nání iyfá pánirí agwí ími ríyini nání aiwá nri+ei.” nurírnáyí, “Amípi xfo dfwí ikeamónaríñfpi nání xwi+yfá e uríapi anani arirá wipaxíriní.” riseaimónariní? Oweoi, ráñiníñf imóníñfpiní urariní. ¹⁷ “Gorixomi+ diñf wikwíronwiní.”

rariñfpi ení axípi imóniní. Ámáyo arirá m+iwí sa apiní nri+rínáyí, diñf wikwíroaríñf api ríxa íkwíkwí yini. ¹⁸ E nerí aí áamá wo re nri+rínáriní, “Ámá wí Gorixomi+ diñf n+iwikwíroríná ámáyo arirá wiaríñagí aiwí nioní ámáyo arirá m+iwí Gorixomi+ diñf n+iwikwíroríná ‘Ayf ananiríní.’ nimónariní.” Ámá wo e nri+rínfá enagí aí nioní omí re urímfáriní, “Joxi ámáyo arirá m+iwí ‘Gorixomi+ diñf wikwíronwiní.’ rariñfpi nioní ‘O nepa diñf wikwíronwiní.’ siaiwimi nání aríge níwapíyíáná ‘Nepariní.’ yaiwimíiní?” nurírní ámi re urímfáriní, “Joxi ‘O “Gorixomi+ diñf wikwíronwiní.” rariñfpi nepariní.’ niaiwirí nání ámáyo arirá wiaríñf+pimi dání síwapíyíáná ‘O

nepa dñǎ wíkwíroní. niaiwiríini.” nuriri ¹⁹ re urimfáriní, “Joxi dñǎ re niyaiwiri ikwíronini, ‘Nwá imóniño, ayí ná woni Goríxorini.’ Joxi dñǎ e niyaiwiri níkwíroríná nanǎ yaríñagi aiwi rípi nání eni dñǎ rímonini? Imíóyí eni dñǎ axípi niyaiwiro níkwíroro aí Goríxo ríá ikeáarinfá enagi nání enǎ óf ikárinarígíariní.” nuriri ²⁰ re urimfáriní, “Majimajfá ikárinaríñǎ roxini, á máyo arírá miwí ‘Goríxomi dñǎ wíkwíronini.’ raríñǎpi ‘Surímá ríá imónini?’ m+yaiwipaxoxirani? ²¹ Eníná negí aríto Ebiríamo sekaxí Goríxo urípi tǎni xixeni xegí xewaxo Aisako síñá íráf noga peyiníje dání ridiyowá eminiri yaríná Goríxo o e épimi dání ‘Wé róniñorini.’ miráripa reñiniginí? ²² Ayínáni nene dñǎ re yaiwipaxíriní, ‘Ebiríamo Goríxomi dñǎ níwíkwíroríná dñǎni wíkwíronímaní. Goríxo uríñǎpi xixeni neríná wíkwíroní enagi nání dñǎ o wíkwíronípi xewaniño aríá níwiri enǎpimi dání yóf imóniñíriní.’ yaiwipaxíriní. ²³ Rípi eni yaiwipaxíriní, ‘Negí aríto e neríná xío nání Bikwíyo re niriniri eáníñǎ rípi, “Ebiríamo Goríxomi dñǎ wíkwíróagi nání ‘Wé róniñǎ imóniñorini.’ yaiwiñiniginí.” niriniri eáníñǎpi xixeni imóniñiniginí. Ayínáni Ebiríamo Goríxo tǎni níkwíroríná emearíñǎ woyí ragífaríani?’ yaiwiáripaxíriní.” urimfáriní. ²⁴ Agwi seyíne níjǎ re imóniño, “Á má ‘Nioni Goríxomi dñǎ wíkwíronini.’ raríñǎpimi dáníni Goríxo ‘Wé róniñorini.’ ráraríñǎmaní. Xíomi dñǎ níwíkwíroríná xío wimónaríñǎpi yaríñǎpimi dání ‘Wé róniñorini.’ ráraríñǎriní.” Api nání

seyíné ríxa nijfá imóniŋoí. ²⁵ Ení ná iyí ede dání wagfá Rexapíyí riniŋí —Í Josuao á má waú aní apimí siŋwí owínarípiyiniŋí urowárenapána nipemeámi nuri óf wíyo urowáriníŋí. Í ení axípi Gorixomí diŋí niwíkwíroríná e éfpimí dání Gorixoyá siŋwíyo dání apíxí wé róniŋí mimónipa reŋinigiŋí? ²⁶ Ayínáni re rípaŋíniŋí, “Á má diŋípi sini síxí mínináná waráo piyí enípa á má Gorixo e éfríxiniŋí wimóniŋípi mé diŋípiŋí wíkwíroarígápi axípiŋíŋí nimóniŋí ikwíkwí yiniŋí.” rípaŋíniŋí.

3

*“Pí pí xwíyífá raríŋwápi naníni ríwanigiŋí.”
uríŋí nániniŋí.*

¹ Gí níríxímeáyíné, Gorixo á má wigí wíniyo uréwapíyarígáyo yaríŋí imimí niwiríná awayini míví enífá enagi nání segíyí wí obaxí á máyo ouréwapíyaneyiniŋí mimónipa éfríxiniŋí. ² Nineneni píraníŋí oyaneyiniŋí éwáyí nóreámioarane sipini ikárinariŋwá aí á má maŋípa tni níríŋíŋá móreámioapa nerínáyí, Gorixoyá siŋwíyo dání ríxa wé róniŋí imóniŋoriniŋí. Pí pí íwí íeapá winiminiŋí yaríŋípi nání ení anani ía yamíxiniŋoriniŋí. ³ Nene osí imani ouniŋí neríná yaríŋwápi nání diŋí omoaneyí. Ainíxí onimíá bí xegí maŋíyo síwí fkwíraráriŋwápimí dání gímiŋí ge ouniŋí kiniŋíxáná maŋíni maríáí, osí noni ení ámini waríŋíŋí. ⁴ Ai sipíxí ení xwé imóniŋí imiŋí ení eániŋí neríná nixemi uri yaríŋagi aiwí

om+ñf meariño “Ámin+ oumin+.” niwimón+r+ par+ on+miáp+ tñ+ a+ ámin+ meáná ámin+ war+ñ+r+ni+. ⁵ Neg+ mañ+yf en+ ax+fp+ imón+n+. Wará n+rím+n+ nán+ on+miáp+ enag+ a+ apim+ dán+ áma “Seáy+ e imón+ñf ap+ epaxon+r+ni+.” n+r+ro m+ixf meak+ñ+nar+g+f+r+ni+.

Ai r+á b+ on+miáp+ m+roár+tag+ aiw+ ík+á xwé b+ n+p+n+ r+á nowár+pax+r+ni+. ⁶ Neg+ mañ+yf r+án+ñf wear+ñ+yf+r+ni+. Sipí b+ on+miá mar+á+, ayá wí epax+yf+r+ni+. Neg+ warár+im+ wí e enag+ aiw+ wará n+rím+n+ xw+r+á neaim+ixar+ñ+yf+r+ni+. R+á neg+ mañ+yf dán+ wear+ñ+fp+ —Ap+ pípim+ dán+ mar+á+, sa r+á xwé Seteno wen+ár+im+ dán+ m+rón+ñ+fp+r+ni+. Ap+ am+pí nene oníná dán+ néra yar+ñwáp+ r+m+men+ñw+ñ+ñf neaeánar+ñ+r+ni+. ⁷ Ayf r+p+ searar+ñ+n+. Xám+ nanw+ xixeg+ñ+ ayf ayf, s+rán+, ñ+rán+, agw+fáran+, ini+g+yf yar+ñ+yf+rán+, áma iw+ oimón+r+ yapem+ixáná ayf iw+ imónag+r+ni+. Agwi en+ nene iw+ oimón+r+ yapem+ixáná anan+ iw+ imónar+ñf enag+ a+ ⁸ áma go nanw+ sayf yapem+ixar+g+fápa xeg+ mañf en+ oyapem+ix+n+m+n+r+ ner+ñná xixen+ e epaxf imón+n+? “Gf mañf an+ñf sam+ñf niw+r+r+ n+r+ra ú+m+g+ñ+.” niyaiwir+ aiw+ wí e epaxf mimón+n+. Mañ+yf sipí nán+ ner+ñná kiki+á b+ yar+ñfman+. Sid+ñf áma piyf om+m+ yar+ñ+fp+ magw+ ín+n+. ⁹ Mañ+pá tñ+ neg+ Áminá imón+ñf ápo xwéom+ yayf wirane áma x+ón+ñf nimón+r+ ñweá+r+ix+n+r+ neaim+ix+ñene wín+yo ikayfw+ ur+rane yar+ñwár+n+. ¹⁰ Ay+ñán+ mañf ax+fp+am+ dán+ yayf wirane ikayfw+ ur+rane yar+ñwár+n+. Gf n+r+ixfmeáy+ñé, “Nene e neranéná ayf

apánirini.” r̄iseaimónarini? ¹¹ “Iniigí s̄im̄iñí s̄ir̄ir̄ikí ax̄iyimi dáni naní wú meari piyaní eaariñí wú meari epax̄irini.” r̄iseaimónarini? ¹² Gí n̄ir̄ix̄imeáyiné, “Íkíá pikí w̄inami dáni sogwí oripí wepax̄irini.” r̄iseaimónarini? “Wainí uraxí w̄ir̄imi dáni íkíá pikí sogwí wepax̄irini.” r̄iseaimónarini? “Iniigí s̄im̄iñí iwamá t̄iñí meariñí wúmi dáni ámi iniigí naní wepax̄irini.” r̄iseaimónarini?

Ámá diñí émf̄ saímí Gorixo t̄iñmi d̄an̄ipi moariḡḡáȳyar̄iḡḡápi n̄áni ur̄iñí n̄ánir̄ini.

¹³ “Nioni d̄iñí émf̄ saímí mori n̄ij̄tá imónir̄i en̄áonirini.” yaiwinar̄iḡḡá ḡiyí ḡiyí nene “Ayí wigí yaiwinar̄iḡḡápi t̄ni x̄ixeni iyí rimóniñoi?” w̄iaiwian̄wá n̄áni wox̄ini wox̄ini n̄emer̄ná awayini n̄imónim̄aná naní ero d̄iñí émf̄ saímí n̄imómáná naní ero yar̄iḡḡápiimi dáni api nene neaiwapiȳir̄ix̄ini. ¹⁴ E neri aí segí x̄wiox̄yo dáni w̄iyo sipí d̄iñí ayá wí r̄tá t̄iñí w̄iaiwiro nionini seáyí e oimónim̄inir̄i im̄imí wiro nerónáyí, d̄iñí x̄eñwí e n̄imoróná seȳiné nepa imóniḡḡápi r̄it̄i nin̄iro m̄ixí m̄imeak̄n̄ipa é̄r̄ix̄ini. ¹⁵ Ámá wigí w̄iniyo sipí e n̄iwik̄ar̄iróná “D̄iñí émf̄ saímí n̄imorane yar̄iñwini.” yaiwinar̄iḡḡápi, ayí an̄namí ñweañoyá d̄iñ̄yo dáni n̄iyaiwiro yar̄iḡḡámani. D̄iñí ámá Gorixomi m̄ix̄idar̄iḡḡáyo dáni imónir̄i ámá Gorixo n̄áni d̄iñí wí m̄imó w̄iwaniñ̄iyí n̄ánini m̄onar̄iḡḡáyo dáni imónir̄i en̄̄pirini. Ob̄̄ȳyáyo dáni en̄i imónir̄i en̄̄pirini. ¹⁶ Ayí r̄ipi n̄áni searariñini. Ámá wigí w̄iniyo sipí d̄iñí w̄iaiwiro nionini seáyí e oimónim̄inir̄i

imimí wimixiro yarigáyí enánáyí, áamá píraníñí mñweá uyínií nero sipí xixegínií néra warigáa enagí nání seararíñí. ¹⁷ E nerí aí áamá dñí émí saímí añínamí dánípi nímoro yarigápi aga xegí bñ imóníñagí nání ayí rípi yarigárínií. Xámí siyikwí múní ero wigí wínyí tñí xepixepá mironí mepí tñiro awayinií yapeníñí imóniro wigí wínyí xwíyá uráná píraníñí arfá nñwiro dñí yaikiroro wínyo wá bñ onímiápi mñwianí xwapí ayá wí nñwianíroná íkíá nañína sogwí obaxí wearíñíyí yapí nimóniro wínyo wiuro wínyo símí símí e mumé nero nañí ero sipí ero mepa ero yarigárínií. ¹⁸ Áamá wigí wínyí tñí xepixepá mironí mepí tñarigáyí e yarigápi mí dání áamá aiwá omíñí íwíá néra warigápa nerónáyí, wé róníñí yarigápi aiwá xwé pñrñrñ inaríñípníñí imóníñíoi.

4

“Seyíne sipípi neríñá Goríxomi símí tñí wiarigáyíñé imóníñíoi.” uríñí náníñíni.

¹ Segí mñxí rññiro mñxí inñro yarigápi mñkí píyo dání inarigárínií? “Apí meapaxoníñíni.” nñyaiwiro íeapá seainaríñípi —Apí segí xwioxíyo dání seyíne tñí mñxíñíñí inarigápiñíni. íeapá seainaríñí mñkí apimí dání seyíne segí wínyí tñí mñxí rññiro mñxí inñro yarigáa meníraní? ² Seyíne amípi wí nání “Omeámíni.” nñseaimóníñí aí meapaxí mimónípa nero nání “Áamá opíkímíni.” yaiwiarigárínií. Amípi bñ síñwí íwí nñwíñíñá mñmeapaxí nimóniro nání mñxí nñmépero mñxí rññarigárínií. Seyíne

“Pí nání nene neaimónariḡḡpí mḡmeapa
 yariḡwárfani?” miyaiwipani. Gorixomi
 rixiḡḡ murípa nero nání mḡmeaarigḡáriní.
³ E nerí aí segḡ seaimónariḡḡpí nání Gorixomi
 rixiḡḡ nuríríná diḡḡ naḡḡ nixirímáná mé segḡ
 feapá seainariḡḡpí oyaneyinirí rixiḡḡ urarigḡá
 enagḡ nání Gorixo wí arḡá xixeni niseairí
 mḡseaiaparíniní. ⁴ Gorixomi píranḡḡ diḡḡ
 mḡwikwíropa neróná xídíro píní wiárrero nero
 nání fwínḡḡ inarigḡáýné, seyḡné nijḡá rípi siní
 mimónípa reḡoi, “Ámá Gorixomi mḡxḡdarigḡáýḡ
 tḡnḡ nawíní níkumixiníro emearigḡáýḡ, ayḡ
 Gorixoyá símḡ tḡnḡ inarigḡáýḡ wí imóniḡoi.
 Ayínání gíyḡ gíyḡ ‘Ámá Gorixomi mḡxḡdarigḡáýḡ
 tḡnḡ níkumixinímí oememíní.’ níwimóníríná
 wiwanḡḡyḡ Gorixo tḡnḡ símḡ tḡnḡ inarigḡáýḡ
 imixinarḡoi.” Seyḡné nijḡá apí siní mimónípa
 reḡoi? ⁵ Seyḡné diḡḡ re riyaiwiarḡoi, “Bíkwíyo
 re nírínirí eánḡḡ rípi, ‘Gorixo xegḡ kwíyḡ negḡ
 xwioxíyo síxḡ neayḡḡpimí píranḡḡ susínḡḡ
 memearḡḡríní.’ Bíkwíyo e nírínirí eánḡḡpí
 surímá ríniní.” riyaiwiarḡoi? Oweoi, Gorixo
 xegḡ kwíyḡpí ámá xḡo tḡnḡ símḡ tḡnḡ inarigḡáyo
 wí wipaxḡ meḡagḡ nání rarḡḡníní. ⁶ E nísearírí
 aí Gorixo ayá níneawianíríná xwapḡ ayá wí
 neawianariḡagḡ nání Bíkwíyo re nírínirí eániní,
 “Wárixá imónarigḡáyo Gorixo pírf rakirí ámá
 ‘Siyikwínḡḡ imónḡḡwíní.’ yaiwinarigḡáyo wá
 wianírí yariḡoríní.” eánḡḡagḡ nání ⁷ Gorixomi
 símaḡwíyónḡḡ yeáyḡ wuríníro obo xórórḡ
 neainḡḡnirí xaíwḡ éf níroro o tḡnḡ mḡxḡnḡḡ
 iníro éf rixíní. O tḡnḡ mḡxḡnḡḡ inaríná éf níseanímí

unfáriní. ⁸ Seyíné Gorixo tífáminí úfrixiní. E nerfáyí, xfo eni seyíné tífáminí binfáriní. Ámá fwí yarigfáyíné, seyíné “Arige neri Gorixo tífáminí umíniréiní?” níseaimóniríná sikí wéyo xénináná okwírínimínirí igfá eánarigfápa axípi nero segfí fwí yarigfápi eni okwírínimínirí igfá eánipoyi. Ámá dñfí bi biaú xirigfáyíné, seyíné “Arige neri Gorixo tífáminí umíniréiní?” níseaimóniríná saxí sikí mayfí oínirí yarínwápa segfí xwioxfyo eni dñfí sipípi tñní nixírírí yarigfápi apí eni siní neainíniginírí saxí sikí mayfí ínarinjápániní imixínipoyi. ⁹ Segfí fwí yarigfápi nání dñfí sipí níseairí xwirfá nimóniro njeápayi. Ripfá seyíné rarigfápi pñní níwiárimáná segfí fwí yarigfápi nání ámixfá épayi. Dñfí nífá seainarinjápí pñní níwiáiro kipíní yínipoyi. ¹⁰ Gorixoyá sinwíyo dání síyikwípiayínéniní imixínipoyi. Seyíné e éánáyí, o seamfeyoanfáriní.

“Sérixímeáyo xwíyfá numearipaní.” urínfí nániríní.

¹¹ Gfí nírixímeáyíné, seyíné xwíyfápai mñwirárinípa éfrixiní. Ayfí rípi nániríní. Ámá gíyí gíyí xexírímeáyo xwíyfápai nñwirárirónáraní, xwíyfá numearírónáraní, ayfí ayoní murarínjoí. Nwí ikaxfí Jisaso rínjípimí eni xwíyfápai nñwiráiro xwíyfá “Ayfí nípikwíní míríniní.” umearíróniní yarínjoí. Nwí ikaxfí rínjípimí xwíyfá numearírínáyí, nwí ikaxfí rínjípí tñní xixení mé xwíyfá umeararigfáyíné nimónirí yarínjoí. ¹² Ámáyo nwí ikaxfí urírí

xwiyíá umeariri epaxo, ayí ná woni Gorixorini. Ámáyo yeáyí uyimixemeari xwiríá wikixerí epaxo ná woni o enagi aí “Negí wíniyo xwiyíá umearipaxenerini.” yaiwiarigíáyíné gíyínéríani?

“Míxí míxínípani.” uríjé nánirini.

¹³ Ámá Gorixo nání diñí mímó re rarigíáyíné, “Agwirani, wíárínáraní, anjé xwé apimi nání nurane xwiogwí wo e niñwearanéná kodireakí nerane niñgwí xwé meaníwárini.” rarigíáyíné píraníñjé arfá nípoyi. ¹⁴ E rarigíáyíné wíáríná seaímeanfápi nání niñjé nímonímáná rirariño? Seyíné píniñjé imóniño. Seyíné siñwiríá xenianwí yariñjépiñiñjé imóniño. Bi onímiápi niñweámáná apaxí mé anipá imónarigíáyínerini. ¹⁵ Ayínáni seyíné e mirípa nero Gorixo nání diñjé nímoró rípiñi nírirónáyí, “Ámináo xe niñwearo oépoyiniri siñwí níneanirínáyí, nene ámi sía wí tñni niñwearane rípi yaníwáríani? Rípi yaníwáríani?” nírirónáyí, ayí ananirini. ¹⁶ E níseariri aí wárixayíné nímonímáná e wí mírí míxí kínariño. Míxí kínarigíá apíniñjé imóniñjé nípiñi sípíriní. ¹⁷ Ayínáni rípi osearimíni, “Ámá niñjé re nímoníro aiwí, ‘Nioní nanjé imóniñjépi neríná ayí e epaxirini.’ Niñjé e nímoníro aiwí api e mepa yarigíá gíyí gíyí, ayí ríxa íwí nero nání xwiyíá meárinipaxípi yariño.” osearimíni.

5

Amípi wí mímúrónigíáyó eríré wiñjé nánirini.

¹ Agwi amipí wí mimúrónigfáyíné erírí bî seaimípi aráa nípoi. Íkíníjî sipí seaipaxí seaimeanfápi nánî ñwí earo “Yeyí” rîro époi. ² Ayí rîpi nánî seararîñîni. Segí amipí ayá tîjîpi rîxa didímí inárîrî rapîrapí enî rîxa kwînumîjî nowárîrî enî. ³ Sîjâ gorí tîni sirîpá tîni ñigiyí mîkipaxí imónîjagî aî segí awí eámeámí yarigfápi rîxa ñigiyí kinî. Sîá Gorîxo áamá ñiyonî mí ómómîximí enfáyimî ñigiyí kinî apî segí sipí ñwiéra warigfápi sîjânî piaumîmí erî rîá íkíáyo nowárarîñîpa segí waráyo enî nowárîrî enfárîni. Sîá yoparíyí tîjî rîná amipí ayá tîjîpi tîni ñigwí tîni mîmeámí yárarîjagî aî ⁴ píráñî aráa nípoi. Ñigwí áamá omîjî seaiiarigfáyí tîni aiwá seamiiarigfáyí tîni ñigwí omîjî seaiiáná “E seaipanfwarîni.” nurîro yoí urigfápi —Apî ñiwiróná bî ñiwákwirowî sîni íá xîrarigfápirîni. Apî rîaiwá réñîjî rînarîni, “Áamá ayí sipí e yarigfárîni. Sipí e yarigfárîni.” Rîaiwá éñîjî rînarîñîpi Gorîxo —O añînamî dánîjî sîmîjî wîñigfáwayá Ámînáorîni. O rîxa aráa winî. ⁵ Amipí wí mimúrónigfáyíné, seyíné xwíá tîyo ñîjwearóná sîrî muní ñîjwearo pí pí segí íeapá seainarîñîpimî dánîni néra warigfárîni. E neróná áamá odîpí iwanîjî enî wimî nánî oimónîrî aiwá xwé ñîwîro imîxarigfápa sîá Gorîxo xwîrîá seaikîxenfáyi añîni oneaímeanîrî sewanîjîyíné axîpi e imîxinarîjoi. ⁶ Áamá wé rónîjî yarigfáyo seyíné xwíyíá numeáñîro píkiarîjagî aiwî wînyí enî wí pírî searakianîro mîyarîjoi.

“Dijí sixí nínirane Ámináo nání wenijí nerí ηweáwanigíní.” urijí nániríní.

⁷ Ayínání, gí níríxímeáyíné, Ámináo xegí dijí tíní óf neaimówínigínírí xfo weapíníe nání wenijí nero ηweáíríxíní. Aiwá omíjé yarígíáyí aiwá iwíá nurárímáná yarígíápí nání dijí mópoyí. Iniá earí sogwí anírí neríná aiwá xwé imíxíní nání wenijí nerí níηwearíná yóf nerí xegípí ófíníjé oneaimonírí wenijí nerí ηweaarígíáríní. ⁸ Ámináo weapíníáyí aηwí ayo eηagí nání seyíné ení axípí xe óf oneaimówínigínírí dijí sixí níníro wenijí nero ηweáíríxíní.

⁹ Gí níríxímeáyíné, Ámináo xwíyíá míneameáripa éwínigínírí aníjúmí ikaxí mírínípa éíríxíní. Ai eyeyírómf níneairíná xwíyíá neameáripaxí imóníjō aηíní bímígínírí ríxa íwí e rónapíηagí nání raríní.

¹⁰ Gí níríxímeáyíné, wíá rókiamoagíáwa — Awa Ámináo xegí xwíyíá onuríméipoyínírí uowárenapáná níbíro oyá xwíyíápí wuríyígíáwaríní. Awa ámá wí xeaníjé wikáraná xwámámí níwiróná egíápí seyíné nání síηwepígí seaigíá eηagí nání axípí e nero xídípoyí.

¹¹ Ai Goríxomí dijí wíkwíronjwaéne dijí re yaiwiaríηwáríní, “Ámá eηínájé xeaníjé wikáríagíta aí xwámámí wífáyí Goríxoyá dijí tíní yayí winípaxí imónígíáyíríní.” yaiwiaríηwáríní. Seyíné Jopo yagípí nání ríxa aríá níwiro omí xeaníjé níwiéra úfápímí xwámámí níwiéra núísáná eηáná Ámináo ámí nanjé wíáná

wímeañpí nání nene nijjá e imóniṅagwi nání re yaiwiṅwini, “Ámináo áamá nání wá wianiri ayá urimixiri neríná bi onimiápi ayikwí míví ayá wí wiarinorini.” yaiwiṅwini.

*“Síná romi dání rirariṅini.’ muripa érixini.”
uriniṅ nánirini.*

¹² Gí nrixímeáyiné, amipí searariṅápi “Oxídfpoyí.” nínimóniri aiwi rípi añipaxíriní. “Nepa nriarini.” oyaiwípoyiniri nuriríná añinami dánirani, xwárími dánirani, amipí wíyo dánirani, aga muripa érixini. Seyiné nioni e searíá apimi dání ráná Gorixo pirí seamamoniginiri ámayo “Nemíini.” nuriróná apini urírixini. “Nemiméini.” nuriróná apini urírixini.

Gorixomi aniní miní rixiní urírixiniri uriniṅ nánirini.

¹³ Segíyí go go ríniṅ nímearínáyí, Gorixo arirá oniniri rixiní uríwiniginí. Segíyí go go diṅ níá níwinínáyí, Gorixomi yayí numeri soṅ umearíwiniginí. ¹⁴ Segíyí go go símixí níwerínáyí, Jisasoyá síyikí imónigíáyiné seaipenweagíawami “Eini.” urírixini. Awa níbiro Ámináooyá diṅ tñi ámí wará oininiri rixiní wuríyiro raní bi tñi xwá earo érixini. ¹⁵ Awa rixiní nuriróná diṅ níwikwíroro urarígápipimi dání Ámináo ámí naṅ wimixíníarini. Símixo íwí bi ení eṅo eṅánáyí, yokwarímí wiiníarini. ¹⁶ Ayínání, símixí pñi seawiáiri Gorixo naṅ seawimixiri ení nání segí íwí éfápi nání waropárí iníro

Gorixomi xixe rixiηí wurimeiri inírixini. Rixiηí wé róniηí imónigíáyí wuriyarigíápi, ayí ananí á máyo arírá wipaxí enagi nání rariηini. ¹⁷ Ení ná wíá rókiamoagí Irajao enípi nání diηí mópoyí. O á má nenéniηí imóniηo aiwí iniá meapa oeniri Gorixomi rixiηí ení tñni uráná oyá diηí tñni xwíá tíyo iniá meapa nerí xwiogwí waú wo nípwemáná enáná ámi emá wé wíumi dání wo ení pweniginini. ¹⁸ O iniá ámi oeaniri Gorixomi rixiηí uráná iniá xwíá tíyo nearí aiwá yapiniηiginini.

“Sérixímeá wí xenwíni yaríηagí níwini róná yumixini poyí.” uríηí nánirini.

¹⁹ Gí níríxímeáyíné, segíyí wo á má xegí imóniηí wo Gorixoyá xwíyíá nepa imóniηípi píni níwiárimi xenwíni yaríηagi níwini rí ámi Gorixo tíámni obiniri nipemeámí níbirínáyí, ²⁰ re mówiniηini, “Xexirímeá íwí aríkí yarigíáyí wigí íwí yarigíápi píni níwiáriro ámi Gorixomi diηí owíkwírípoyiniri yumixariηí go go, o ayí aníni míxinaniro yarigíápimí dání eríkiemeánipíri nání erí íwí xwapí éfápi rití inípirí nání erí yaríηorini.” mówiniηini.

Xwiyáá Gorixoyá Sinípírini
The New Testament in the Ankave language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angave long Niugini

copyright © 1990 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Angave (Ankave)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

7a156761-2cde-5bbc-8428-650a73434051